Llengües de les illes Andaman

Les **llengües de les illes Andamán** o **llengües andamaneses** són una família de llengües parlades a les illes Andaman, un territori de l'Índia. Existeixen dues subfamílies reconegudes, les *llengües gran andamaneses* i les *llengües andamaneses del sud*. El grup *gran andamanès* es divideix en els grups central i del nord.

Totes les llengües andamaneses septentrionals, a excepció de l'Aka-Jeru i les llengües del sud, es van extingir en el segle XX,[1] i actualment molts dels andamanesos són parlants d'hindi. Les llengües meridionals (llengües onganes) han aconseguit sobreviure principalment gràcies a l'aïllament i a l'extrema hostilitat que els seus parlants han mantingut (i en el cas del sentinelès encara mantenen) contra persones de l'exterior.

Llengües andamaneses

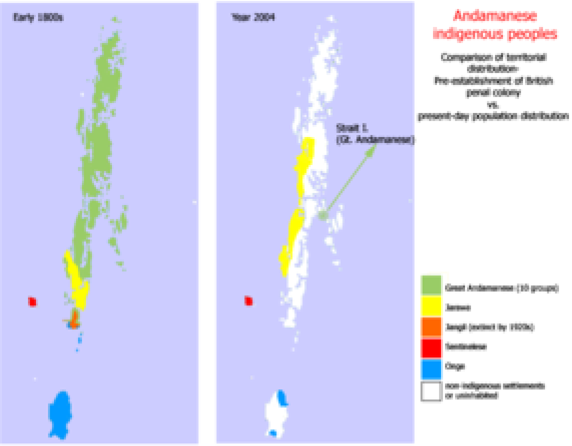

Tipus	família lingüística
Distribució geogràfica	Illes Andaman (Índia)
Nadius	400

Classificació lingüística

llengua humana

Distribució geogràfica

Contingut

Classificació interna
Relacions amb altres llengües
Antropologia dels andamanesos
Descripció lingüística
- Gramàtica
- Exemples
- Comparació lèxica

Referències
Bibliografia
Enllaços externs

Classificació interna

Les llengües de la família inclouen:[2]

- Gran andamanès
  - Central
    - llengua bea, Aka-bea o bea (llengua morta) és una llengua extingida de les illes Andaman, a l'Índia.[2] Es parlava a l'estret d'Andaman occidental i pels volts de la costa d'Andaman Sud septentrional i occidental.

- Akar-bale o bale (llengua morta)
- Aka-kede o kede (llengua morta)
- Aka-kol o kol (llengua morta)
- Oko-juwoi (també conegut simplement com a **Juwoi**) és una llengua extingida de les illes Andaman, a l'Índia.[3][4]
- A-pucikwar o pucikwar (llengua morta)

- del nord

    - Aka-cari o cari (llengua morta)
    - Aka-Kora o kora (llengua morta)
    - Aka-Jeru o jeru; 36 parlants en 1997, bilingües en hindi
    - Aka-Bo o bo (llengua morta)[5]

- Andamanès del sud (ongà)

    - Önge; 96 parlants l'any 1997, gairebé tots monolingües
    - Järawa; 200 parlants l'any 1997, gairebé tots monolingües

Distribució de les llengües andamaneses

A més cal assenyalar:

- Sentinelès; possiblement 50 parlants; no hi ha material publicat, ni tan sols una llista de paraules, i per tant no hi ha una classificació segura.

Relacions amb altres llengües

Greenberg (1971) col·loca aquestes llengües dins de les anomenades llengües indo-pacífiques, juntament amb les llengües papús i les llengües tasmanes. No obstant això, la majoria de lingüistes rebutja aquesta proposta i considera que aquestes llengües no estan emparentades amb altres grups lingüístics.

Antropologia dels andamanesos

Si bé els arguments antropològics o culturals no poden constituir una base ferma sobre la qual establir relacions lingüístiques en certes ocasions existeix correlació entre les dades antropològiques i les dades lingüístiques.

Els habitants de les illes Andaman són físicament *negritos* - de baixa alçada i pell fosca que sobreviuen en petits reductes de l'Àsia tropical i Nova Guinea. De totes maneres, tots els altres grups de *negritos* d'Àsia continental han adoptat llengües estretament emparentades a pobles *no negritos* que els envolten. Les llengües de les illes Andaman tampoc mostren similituds amb les llengües de les illes Nicobares. Això ha portat a especular que les llengües andamaneses podrien representar la llengua original (o una de les llengües originals) parlades pels *negritos* asiàtics abans que altres grups ocupessin la seva àrea d'extensió original, quedant la distribució fragmentada que es veu en l'actualitat.

Descripció lingüística

Gramàtica

Les llengües andamaneses són més aviat aglutinants, amb un extens sistema de prefixos i sufixos.

Possiblement la característica més distintiva és un sistema de classes de substantius basats en parts del cos. Cada substantiu i adjectiu pot prendre un prefix d'acord amb la part del cos amb la qual està associat. Així, per exemple el *aka-* al començament dels noms de llengües d'Andaman és el prefix per a objectes relacionats amb la llengua. Un exemple per a un adjectiu ho representa les diverses formes de *yop*, *plegable*, *tou*, en aka-bea: un "coixí" és *ot-yop rodó-tou*, del prefix per a les paraules relacionades amb el cap o el cor; una "canya" és *ôto-yop*, *plegable* amb el prefix per a coses llargues; un "pal" o un "llapis" és *aka-yop*, *punxegut* amb el prefix per a llengua; un "arbre caigut" és *ar-yop*, *podrit* amb el prefix per a cames o coses erectes. De forma similar *beri-nga* "bé" resulta en *un-beri-nga* "llest" (*mà-bé*), *ig-beri-nga* "que té bona vista" (*ull-bo*), *aka-beri-nga* "que aprèn llengües ràpidament" (*llengua-bó*).

Una altra peculiaritat quant a les parts del cos és que requereixen imperativament un pronom possessiu: no es pot dir *cap* sense més, cal dir *el meu cap* o *el seu cap*.[6]

Els pronoms bàsics són pràcticament idèntics en totes les llengües del grup gran andamanès. L'aka-bea servirà d'exemple representatiu (els pronoms es donen en la seva forma prefixal bàsica):

jo, el meu	**d**	nosaltres, el nostre	**m**
el teu, els teus	**ng**	vosaltres, el vostre	**ng**
ell, ella, això, el seu	-	ells, elles, el seu	-

Els pronoms de la subfamília del sud són bastant diferents. Se citen les de l'onge:

jo, el meu	**el meu**	nosaltres, el nostre	**eti**
el teu, els teus	**ngi**	vosaltres, el vostre	**ni**
ell, ella, això, el seu	**gi**	ells, elles, el seu	**ekwi**

Si s'ha de jutjar per les fonts disponibles, les llengües de les illes Andaman només tenen dos nombres cardinals: el "1" i el "2". No obstant això, curiosament, tenen almenys sis nombres ordinals. Aquesta llacuna en el vocabulari s'arranja quan és necessari amb l'ús del llenguatge de signes.

Exemples

El següent poema en *aka-bea* va ser escrit pel cap Jambu després d'haver estat alliberat d'una pena de presó de sis mesos per homicidi.

Original:	Transcripció:	Traducció a l'anglès:	Traducció:
ngô:do kûk l'àrtâ:lagî:ca, m?:ro el:dt. kâ igbâ:dàla m?:ro el:mo lê aden:yarà p?:-t?t läh.	el teu cor-trist està, cel-faç a allí mirant mentre, cel-faç d'ona a mirant mentre,	Thou art sad at heart, gazing there at the sky's surface, gazing at the ripple on the sky's surface,	El teu cor està trist, mirant allí a la faç del cel, mirant a l'ona sobre la faç del cel,
	bambú llança a recolzar-estar.	leaning on the bamboo spear.	recolzat en la llança de bambú.
aden:yarà p?:-t?t läh. (tornada)			

Nota 1: La traducció a l'anglès és d'I. H. Man (1902).
Nota 2: Tal com és típic en la poesia andamanesa, les paraules i l'estructura de les frases han estat una mica abreujades per a obtenir el ritme desitjat.

Comparació lèxica

Els numerals comparats de diferents varietats de llengües andamaneses modernes, junt amb la reconstrucció per la protollengua són:[7]

GLOSA	Gran andamanès (Aka Jeru)	Ongà		
		Järawa	Önge	PROTO-ONGÀ[8]
1	ontɔpɔlɔ	waya	-i-uaiya	*waya
2	tɛtabui ~ irʈubui ~ ɲɛrtaɸul / onɟiŋkɔ	naːya	-i-naga	*naga
3	ondaːfol / encinkɔ	kaŋitəjile	-i-rejidda	*-təjida
4		ənə itəjile	manyː ilake	
5		mala ʈʰuhumə		

Referències

1. Radcliffe-Brown, A. R. (1922). *The Andaman Islanders: A study in social anthropology.* Cambridge: Cambridge University Press.
2. Manoharan, S. (1983). "Subgrouping Andamanese group of languages." *International Journal of Dravidian Linguistics* XII(1): 82-95. **Error de citació: Etiqueta `<ref>` no vàlida; el nom «Manoh1» està definit diverses vegades amb contingut diferent.**
3. «Classificació de la llengua Oko-Juwoi (http://www.ethnologue.com/language/okj)». etnologue.com. [Consulta: 1r juny 2014].
4. Nordhoff, Sebastian; Hammarström, Harald; Forkel, Robert; Haspelmath, Martin, eds. (2013). "Oko-Juwoi". Glottolog 2.2. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology.
5. Mor l'últim membre d'una tribu i, amb ell, una llengua i una cultura (http://www.elmundo.es/elmundo/2010/02/04/cultura/1265285490.html)
6. Burenhult, Niclas (1996). "Deep linguistic prehistory with particular reference to Andamanese." *Working Papers* 45, 5-24. Lund University: Department of Linguistics (http://www.ling.lu.se/disseminations/pdf/45/Burenhult.pdf)
7. Andamanese Numerals (E. Chan) (http://lingweb.eva.mpg.de/numeral/Euro-Asian-Others.htm)
8. Blevins, Juliette. 2007. "A Long Lost Sister of Proto-Austronesian? Proto-Ongan, Mother of Jarawa and Onge of the Andaman Islands." Oceanic Linguistics, Volume 46, Number 1, June 2007, pp. 154-198. (http://language.psy.auckland.ac.nz/austronesian/language.php?id=785)

Bibliografia

En anglès:

- Das Gupta, D., and SR Sharma. *A Handbook of the Önge Language*. Anthropological Survey of India:Calcutta 1982.
- E. H. Man, *Dictionary of the South Andaman Language*, British India Press:Bombay 1923.
- Manoharan, S. 1997. “Pronominal Prefixes and Formative Affixes in Andamanese Language.” A. Abbi (ed.). *The Languages of Tribal and Indigenous Peoples of India. The Ethnic Space*. Delhi: Motilal Benarsidass
- Senkuttuvan, R. 2000. *The Language of the Jarawa: Phonology*. Calcutta: Anthropological Survey of India, Government of India, Ministry of Culture, Youth Affairs, and Sports, Dept. of Culture.
- Richard C. Temple. *A Grammar of the Andamanese Languages, being Chapter IV of Part I of the Census Report on the Andaman and Nicobar Islands*, Superintendent's Printing Press: Port Blair 1902.
- Yogendra Yadaav. "Great Andamanese, a Preliminary Study". *Pacific Linguistics* A67, 1985.
- Zide, Norman Herbert & V. Pandya. “A Bibliographical Introduction to Andamanese Linguistics” *JAOS* 109:639-51

Enllaços externs

- http://www.southasiabibliography.de/Bibliography/Andamanese/andamanese.html
- http://www.ethnologue.com/show_family.asp?name=Andamanese&subid=1588
- Andaman Association (http://www.andaman.org/book/chapter32/text32.htm)
- Vidal Portman, Maurice. *Notes on languages of south Andaman groups of tribes* (https://archive.org/stream/notesonlanguage00portgoog#page/n6/mode/2up)

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Llengües_de_les_illes_Andaman&oldid=23191068»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 14 abr 2020 a les 14:24.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.